

Forhold, hvor det er umuligt. Tæge vi f. Ex. den officielle „Berlingste Tidende“ for igaar Af-tes, se vi en Mand — efter Market underneben er det let at gjætte, hvem det er — oplyse, at der i 1880 udtrevedes, for at leve anstændig, for en enkelt Mandsperson 327 Kr. Nu sige maatte de Herrer: Det er ikke Noget at komme med saadanne Exempler og oversføre dem fra Embesmandene til Arbeiderne; men saa siger jeg: Det kan gjerne være; men det taaler heller ingen Sammenligning; og vi behøve fra vort Standpunkt ikke at oversføre disse 327 Kr. paa Smaafolk; thi efter det Kjenstfab, jeg har til Forholdene, vil jeg nok spørge, om man kan antage, at en almindelig Husmand ude paa Landet har den ene Dag med den anden mere end 1 Kr. og Kosten? (Kjær med Flere: Nei, ikke engang det!) Nei, deri er jeg enig med det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgtreds (Kjær), at Smaamanden ikke engang har 1 Kr. om Dagen foruden Kosten. Men antage vi nu, at en saadan Mand har 3—4 Børn og en Husfru hjemme, hvordan kommer det saa til at se ud, naar han tjener 300 Kr. om Aaret til 4—5 Mennefter. Jeg tror saaledes ikke, at vi behøve at være bange for at anvende visse Tal i denne Sammenheng; thi her taales ingen Sammenligning. Nu vender jeg tilbage til min Tanke fra før, at, naar vi forlange Hjælp af Statskassen til Selvhjælp, kan det virkelig ikke gaa an at forlange Selvhjælpen under saadanne Forhold, hvor det at hjælpe selv ikke er muligt. Derfor udtalte jeg i den omtalte Kommission, at, naar vi skulle gaa til at forlange Selvhjælp af Arbeiderne, var der et Omraade, hvor de skulle være fri for at yde nogen Hjælp selv, og det var i Sygdomstilfælde. Det forekommer mig nemlig hverken at være ubilligt eller urimeligt at forlange — selvfølgelig under en vis Kontrol — at Smaamanden, naar han og hans blive syge, faae fri Læge og Medicin, uden at det koster ham Noget. Saa vare vi allerede komne saavidt; saa kunde det da ikke forlanges af Arbeideren, at han skulde svare til Sygekasserne. Det er nemlig for mig mistrøstende, at Mange maa opgive Haabet, idet de maa sige til sig selv: Saalænge Du er flittig og stræbsom, saalænge Du kan tage Dig haardt Arbeide paa og gaa til Herregaarde og Bøndergaardene og tage, hvad der foresalder, kan Du maaske med den yderste Sparommelighed slæbe Dig igjennem; men bliver Du gammel, kommer Du over de 50, og kan Du da ikke fuldt ud fylde din Plads paa Bøndergaardene — jeg taler nærmest om Forholdene paa Landet, hvor jeg er kjendt — eller paa Herregaardene, saa kan Du vente at blive smidt ind paa Fattigvæsenet. Derfor siger jeg: Kunde vi nu bidrage til at lette det for dem i Sygdomstilfælde, da kunde der maaske være Tale om, at de kunde bidrage Noget til at sikkre deres Alderdom eller som i dette Forslag til at

faae Understøttelse under visse Forhold. Jeg er ogsaa enig med det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgtreds, der, idet han streifede Fattigløngvingen, sagde, at den er haade for streng og for mild. Jeg mener, at det er bellageligt, ja at der er ligefrem Nødsstand tilstede, naar vi vedblive at beholde Fattigvæsenet under Kommunerne, og de saa se sig nødsagebe til at bygge Fattiggaarde, dels fordi der gives Folk, som man ikke kan komme afsted med eller faae til at bestille Noget paa anden Maade, dels for at affrakke saadanne Folk, som ville salde deres Medmennefter til Byrde. Men at saa mangen hæderlig Mand og Kvinde, som har slidt og slæbt haardt med al Sparommelighed for at opdrage en Børneskole, forsaavidt de overhovedet kunne opdrage dem, skulle findes paa Fattiggaarden sammen med Folk, som maaske ere rene Vagabonder, det er noget af det Sørkeligste, man kan se, men Saadant ses ofte paa Landet, og det forekommer mig derfor, at der paa dette Omraade virkelig er Nødsstand tilstede. Angaaende selve Forslaget, som her foreligger, forekommer det mig, at den ærede Ordsfører udtalte sig saa almindelig, idet han sagde, at man ikke strengt vilde holde paa nogen enkelt Bestemmelse, naar man blot kunde faae Grundprincippet hevet, at jeg ikke skal indlade mig videre derpaa. Der var kun eet Punkt, som jeg synes, at den ærede Ordsfører gled temmelig let hen over, hvor der dog baade fra Regjeringens og fra anden Side vistnok kan reises Tvivl; det er der, hvor det forlanges, at Staten skal bidrage ligesaa meget, som der er givet efter Punkterne 1, 3 og 7. I Punkt 1 staar der: „Gaver, som indkomme gjennem de i Kirkerne opstillede Bøsser“, og i Punkt 8: „Et ligesaa stort Tilskud af Kommune- og Statskassen, hver for sig, som det, der indkommer efter Post 1, 3 og 7“. Det forekommer nu mig, at Regjeringen og Andre, som stille sig lidt kjølig til dette Forslag, virkelig kunne have Ret til at forlange, at, naar der skal gives Noget fra Statens Side, villes de ogsaa have at vide, hvor stort Tilskudet kan blive. Jeg anser det for fuldt berettiget, at der paa dette Punkt bliver slaaet fast, hvor Meget det skal være; det er ikke min Mening, at man skal gaa ud i det Blaa uden videre, der skal være Negler for, hvor vidt det kan gaa (En Stemme: Kommunerne). Ja, men Kommunerne kunne ogsaa have Interesse af at lise adskillige Penge ud af Statskassen, naar de kunne opnaa at faae dem til deres egne Fattige. Saaledes kunde der vistnok være flere Punkter. Jeg er glad ved, at Lovforslaget er kommet frem som et alvorligt Forsøg paa at faae Sagen sat igang, hvad der jo mislykkedes for adskillige Aar tilbage, og det er kommet frem under Titelen Understøttelseskasser. Det slog den ærede Ordsfører jo atter og atter fast, at det, som det er heldigt at faae, er Hjælp til Selvhjælp, og det have vi vel paa